

บอกเล่าเก้าสิบประสบการณ์ทำวิจัยในงานประจำ*

โดย นายถาวร ชูพล สำนักงานเกษตรจังหวัดนครนายก
นายปรีชา เจียรนัย เกษตรอำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก

นายบุญรัตน์ สุขมาก

ช่วยเล่าภาพกว้างๆ ของการนำการวิจัยไปพัฒนางานของจังหวัดนครนายกให้ฟังหน่อย

หลายสิ่งหลายอย่างที่เรเคยทำนั้นปกติแล้วมันก็คืองานวิจัยดีๆ นี่เอง เพียงแต่ว่าเราขาดการจดบันทึก การจำและสร้างระบบขึ้นมา แต่พอเราเอาระบบวิจัยเข้าไป การทำงานค่อนข้างจะง่ายขึ้นเยอะและในส่วนงานส่งเสริมการเกษตรของจังหวัดค่อนข้างที่จะหลากหลายและยุ่งยากในส่วนเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการคิดว่ามุมมองการทำวิจัยในงานประจำค่อนข้างที่จะง่ายกว่าของส่วนสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ เนื่องจากว่าเรามีเนื้องานมีเป้าหมายชัดเจน

นายถาวร ชูพล

นายบุญรัตน์ สุขมาก

บอกหัวข้อวิจัยที่ทำว่าชื่อเรื่องอะไร ?

การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องแนวทางการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรอย่างมีส่วนร่วม จ.นครนายก และป็นเ้าแนวคิดจากที่ผ่านมา มาทำที่อำเภองครักษ์

นายถาวร ชูพล

นายบุญรัตน์ สุขมาก

ถามคุณปรีชาว่าที่คุณถาวรพูดมาจะมีอะไรผิดไหม ?

นายปรีชา เจียรนัย

ไม่มีอะไรผิด ผมไม่แน่ใจว่าทุกท่านคิดเหมือนผมหรือเปล่า ว่ามุมมองของนักส่งเสริมการเกษตรกับคำว่าวิจัย มันเหมือนกับของแผลง เปรียบเสมือนผู้ปฏิบัติธรรม หรือ นักปฏิบัติธรรม และมองภาพของคนที่หนุ่มๆ หนึ่งอยู่ตามวัด ส่วนภาพของนักส่งเสริมอย่างรุ่นของพี่บุญรัตน์ รุ่นของผม ต้องสละพยายเข้ามาพื้นที่ ส่วนภาพของนักวิจัย คือ คนที่เคร่งในเรื่องของการเรียนรู้ พอพูดถึงงานวิจัยเราก็ไม่อยากจะจับ พอเราได้อ่านได้ฟัง คนที่เขาทำงานวิจัย เคยได้ยินชื่อของศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี และอีกหลายๆ ท่าน ซึ่งพยายามจะสื่อสารว่างานวิจัยไม่ใช่งานที่อยู่ไกลมือ ไม่ใช่งานที่ยาก แต่ก่อนภาพของนักส่งเสริมคือ รับความรู้ที่มันสำเร็จแล้วเอาไปให้เกษตรกร คืองานที่เราทำอยู่เดิม แต่ว่าตอนหลังทุกอย่างมันเปลี่ยนทุกคนก็พยายามสื่อสารว่างานวิจัยไม่ใช่ของยาก

* ถอดเทปจากการสัมมนา โครงการวิจัยและพัฒนางานของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรเฉพาะด้าน ครั้งที่ 2

นายปรีชา เจียรนัย

คำว่าวิจัย ก็คือ Research คือ การค้นหาซ้ำๆ จำเจ แต่ว่ามันก็คือการค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน และต้องเชื่อถือได้ เพราะฉะนั้นมันก็คือการหาคำตอบ ถ้ามว่ายากไหม **ถ้ากระบวนการดีมันก็ไม่ยาก งานวิจัยมันมีชีวิตและเราต้องค้นหาคำตอบอยู่ตลอดเวลา เพราะเราต้องเจอปัญหาอยู่ตลอด** ประเทศไทย เป็นประเทศที่ใช้ความเห็นประกอบความรู้สึกลงในการแก้ไขปัญหา เวลาประชุมก็จะเต็มไปด้วยความเห็น เพราะฉะนั้น มันเป็นส่วนที่ใช้ความเห็นในการตัดสินใจปัญหา ซึ่งขัดกับคำว่า Research คือการค้นหาอย่างเป็นระบบเชื่อถือได้ พอมาช่วงหลังๆ ภาพของนักวิจัยที่มองงานวิจัยเป็นของแสดง หากใครติดตามจะเห็นว่าเกิด PAR ขึ้น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และคำว่า R2R คือสิ่งที่กองวิจัยฯ กำลังให้พวกเราทำ เป็นการนำงานประจำ มาเป็นงานวิจัย พยายามสื่อสารว่ามันไม่ใช่เรื่องยาก ในช่วงต่อไปจะพูดถึงว่า R2R ในพื้นที่ทำอะไรบ้าง และยุ่งยากไหม ทำแล้วได้ผลอะไรบ้าง

นายบุญรัตน์ สุขมาก

เนื่องจากคุณมีพื้นฐานแตกต่างกัน ลักษณะการพัฒนาต่างกัน การไปชวนกลุ่มเขามาเข้าสู่กระบวนการวิจัย มีกระบวนการอย่างไร ?

นายถาวร ชูพูล

ในส่วนการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม ถ้าเราคิดว่าจะทำงานวิจัยเกี่ยวกับอะไรเราก็ไปดูเป้าหมายว่า จะทำกับกลุ่มไหน **อันดับแรก** ต้องดูว่าเขามีความพร้อมอยากจะทำกับเราหรือเปล่า **สอง** คือให้สร้างทีมงาน เพราะทำคนเดียวไม่ได้ต้องหาทีมงานที่คุยกันรู้เรื่อง หลังจากนั้น **สาม** ทำความคุ้นเคยกับกลุ่มที่เราจะไปทำวิจัยด้วย เช่น จ.นครนายก เราก็ไปทำความคุ้นเคยกับกลุ่มแม่บ้าน มีปัญหาอะไรก็พูดคุยกัน มีปัญหาจะแก้อย่างไร พอเข้าไปหลายๆ ครั้ง ความสนิทสนมก็จะเกิดขึ้น ปัญหาที่จะเริ่มทะลักออกมา จากครั้งแรกๆ ที่เขาไม่กล้าพูดออกมา หลังจากนั้น เขาจะเริ่มเป็นคนพูด อยากจะฝากว่าการทำวิจัยแบบมีส่วนร่วม ต้องสร้างทีมงาน และสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่ม ดูว่าปัญหาความต้องการของเขาคืออะไร แล้ว **ค่อยจัดเวทีเล็กๆ ก่อน ซึ่งการจัดเวทีต้องเปิดกว้าง** เพราะอาจจะไม่ได้อย่างที่เราคิด เนื่องจากพี่น้องเกษตรกรอาจจะเข้าใจช้า ในกระบวนการที่ทำมีหลายรูปแบบ ทั้งการพูดคุย การจัดเวทีเรียนรู้

นายบุญรัตน์ สุขมาก

เข้าไปกี่ครั้งก่อนจะคิดว่าเริ่มได้ข้อมูลมา ?

นายถาวร ชูพูล

ประมาณ 5 ครั้ง หลังจากคุ้นเคยก็บอกเขาว่าที่เราเข้าไปทำอะไร ชาวบ้านจะเข้าใจว่าทำงานวิจัยคือได้งานวิจัยแล้วกลับไปเลย แต่งานวิจัย PAR หลังจากได้ผลการวิจัยเสร็จแล้วเขาสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาของเขาได้ การจัดทำเวที **ครั้งแรก** ที่กำหนดไว้ว่าจะเข้าไปทำความคุ้นเคย **สอง** คือไปทบทวนข้อมูลที่เขาได้อยู่ หลังจากนั้นวิเคราะห์ว่ากลุ่มเขามีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร ความต้องการของเขา อยากจะเห็น อยากจะทำอะไร หลังจากรู้ว่าเขาอยากจะทำอะไรแล้ว ดูว่าอันไหน สามารถจะพาเขาไปเรียนรู้บริเวณใกล้เคียงได้ หลังจากนั้นให้เขามาจัดทำแผนพัฒนา ไปดูงานที่มีกิจกรรมใกล้เคียงกันแล้ว กลับมาคิดว่าเขาน่าจะทำอะไรต่อ จากนั้นประชุมจัดทำแผนของกลุ่ม มีการประชาพิจารณ์แผน เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มทำน้ำพริก ตอนนั้นก็วิเคราะห์ตัวเองแล้วว่ามีจุดอ่อนจุดแข็งอะไร จะพัฒนาได้อย่างไรใครมีข้อเสนอแนะ ซึ่งหลายคนก็เข้าไปให้ข้อเสนอแนะ เขามักจะให้การสนับสนุนด้วย ในการจัดเวทีวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง บางครั้งเราก็จะมีเวทีย่อย ที่จัดการบ้านให้เขาติดต่อ เช่น ลองคิดต้นทุนการผลิตว่าจริงๆ แล้วเท่าไร กลุ่มน้ำพริกที่นี้เขาอยากได้เมนูใหม่โดยเฉพาะทำน้ำพริกแกง ซึ่งดูว่าคนทำมีความรู้ใหม่ ทำแล้วไปขายตรงไหน ทำอย่างไร คนเก็บรักษามีความรู้ใหม่ เราให้แนวคิดเขาไปหลายอย่าง กลุ่มน้ำพริกนรกจึงได้รับสูตรใหม่เป็นน้ำพริกสวรรค์ ทำให้ถึงตั้งชื่อนี้ เหตุผลคือการตลาดเพราะนรกกับสวรรค์มันอยู่ใกล้กัน ซึ่งแนวความคิดนี้เกิดจาก เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

นายบุญรัตน์ สุขมาก

เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายจะเป็นผู้ร่วมทำการวิจัยด้วย แล้วเขามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง ?

นายถาวร ชูพูล

ในช่วงเก็บข้อมูลเราจะมีฐานข้อมูลเดิมอยู่ หลังจากเราเข้าไปเราจะถามว่าข้อมูลถูกต้องไหม ถ้าไม่ใช่ให้ลองคิด ในส่วนการตลาดถามความคิดเห็นว่าตอนนีตลาดต้องการน้ำพริกรสชาติเป็นอย่างไร ให้เขาเอาไปคิดเก็บข้อมูลมาให้เรา ถึงเวลาวิเคราะห์ที่ใช่ไม่ใช่เขาจะโต้เถียงกันเอง และมีอยู่ครั้งหนึ่ง ด้วยความเคยชินของนักส่งเสริมขั้นเวทีก่อน นำเสนอเสร็จ คนฟังบอกว่าที่เจ้าหน้าที่เกษตรพูดไม่ใช่ ซึ่งต่อไปทำให้เกษตรกรมีส่วนร่วมจัดเวทีแล้ว

นายบุญรัตน์ สุขมาก

เนื่องจากอันนี้ก็คือเป้าหมายคือเราอยากให้เขามีส่วนร่วม เป็นผู้ร่วมวิจัยอย่างแท้จริง เรามีบทบาทยิ่งน้อยยิ่งดี ผู้ที่ยังไม่เคยทำส่วนนี้มีคำถามไหม ?

นายปรีชา เจียรนัย

จริงๆ แล้วสามารถแบ่งประเภทงานวิจัยหลายรูปแบบ รูปแบบที่เราค่อนข้างเห็นกันอยู่ คือเอาเรื่อง การเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นตัวแปร เราจะเห็นว่ามันมีการวิจัยเชิงปริมาณ เนื้อหาของหลายท่านคงได้ทำ เรื่องนี้ ในการเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลและหาคำตอบจะมีกระบวนการของมันอยู่ พูดถึงเป้าหมายงานมันไม่ได้อยู่ที่ การวิจัย แต่เป็นการพัฒนางาน เราเอากระบวนการตรงนี้มาเพื่อพัฒนางานของเรา สิ่งแรกที่ผมทำในการเรื่องของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เต็มคำว่ามีส่วนร่วมเข้าไป การที่จะทำโดยนักวิจัยโดยนักวิชาการ เราคุ้นเคยกับการวิจัยแบบนั้น แต่ PAR คือเข้าไปทำโดยมีทั้งเราทั้งชาวบ้าน เริ่มตั้งแต่การค้นหาคำตอบ โจทย์เริ่มที่ปัญหา มาจากสิ่งที่เราอยากรู้ ขึ้นแรกที่ทำคือวิจัยในเรื่องระบบส่งเสริมการเกษตร หาปัญหาจากการทำงาน ได้ความคิดขึ้นมาว่าระบบการทำงานของเรามันมีปัญหาหรือเปล่า มาดูว่าระบบการทำงานเราทำอย่างไร คือ การไปให้คำปรึกษานอกระบบ แล้วมองในส่วน ของเครื่องมือ เช่น ข้อมูลเวลาจะใช้ต้องไปค้น ไปหามา เวลาทำงานเราไม่สามารถจะบอกชาวบ้านได้ว่าเราพัฒนาเขา ในรูปแบบไหน ซึ่งพอระบบส่งเสริมการเกษตรเปลี่ยน บทบาทของนักส่งเสริมก็ต้องเปลี่ยน เป็นปัญหาที่เราต้องคุยกัน

ทางกรมส่งเสริมการเกษตรก็พยายามที่จะปรับปรุงระบบส่งเสริมการเกษตร จึงนำปัญหานี้มาพูดคุยตั้งแต่ เรื่องการปฏิบัติงาน เรื่องของอัตรากำลังที่มีน้อย จะต้องแบ่งงานกันอย่างไร แต่ละโครงการที่ต้องการผลลัพธ์ก็ต้อง มาคุยหาวิธีการแบ่งคนมอบหมายภารกิจหน้าที่ออกไปทำ ในเรื่องข้อมูลเราเคยเก็บ เคยสำรวจ มีปัญหาอย่างพื้นที่ ปลูกข้าว ปลูกทุกเดือน พื้นที่เตรียมดิน พื้นที่ปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว เพราะฉะนั้นเราจะเก็บข้อมูลรายงานตรงนี้อย่างไร พอรัฐบาลต้องแก้ไขปัญหารองข้าว ถ้ามองขึ้นมาภายใน 10-20 นาทีต้องตอบให้ได้ว่า ณ ขณะนี้มีพื้นที่ปลูกข้าวพันธุ์อะไร อยู่เท่าไร เราก็ต้องมาช่วยกันหาวิธีการ เราจะทำตรงนี้อย่างไร เราคิดว่าทำแบบนี้ว่าจะดีเราก็นำความคิดไปทำในพื้นที่ ผลที่ได้ก็จะสะท้อนกลับมาว่าผลเป็นอย่างไร ดีไหม ถ้าไม่ดีตรงไหนก็ต้องมาแก้ไข ซึ่งก็คือวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ บางที่มีปัญหาที่ต้องแก้เรื่อยๆ เพราะมันคงไม่หยุดอยู่กับที่ การวิจัยวิสาหกิจชุมชน ผลลัพธ์ และเป้าหมาย ที่เราตั้งไว้ คือเราต้องหากลยุทธ์ในการพัฒนา ต้องการพัฒนางาน พัฒนาเจ้าหน้าที่ให้ทำงานแบบนักวิจัยแบบ R2R ให้มองว่าเราทำงานทุกวันก็คือทำอยู่บนพื้นฐานข้อมูล ถ้าเป็นนักวิจัยเมื่อได้ข้อมูลมาต้องดูว่าข้อมูลนี้จริงหรือเปล่า ต้องมีการตรวจสอบ ต้องมีการวิเคราะห์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องยาก

นายบุญรัตน์ สุขมาก

มีคำถาม ถ้าอ่านตามระบบส่งเสริมการเกษตร เริ่มด้วยข้อมูล ถัดไปก็ทำแผนพัฒนาการเกษตร ขึ้นตอนตั้งแต่
บันทึกข้อมูลจนมาถึงทำแผนถ้ามองตามที่เสนอมานั้นข้ามกระบวนการเรียนรู้ แต่ว่าภาพมันกว้าง ข้อแรกไปเลือกว่า
จะเอาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มนั้นกลุ่มนี้เพราะเห็นมีการทวนข้อมูลอะไรต่างๆ ให้เป็นปัจจุบันก่อน แสดงว่าถ้าเกษตร
ตำบลมีการเริ่มต้นที่ดีแล้วที่จะนำไปสู่การวิจัยมาเกือบครึ่งทางแบบนี้พอได้ไหม ลองแสดงความคิดเห็น ?

นายปรีชา เจียรนัย

ใในระบบส่งเสริมการเกษตรมีหลายส่วน ซึ่งก็เป็นโจทย์ย่อยๆ ลงมา เราต้องการพัฒนางานองค์กรให้มันมี
คุณภาพ เป็นที่ยอมรับ ผมพูดเรื่องข้อมูลเพราะว่ามันเป็นภาพค่อนข้างจะเห็นชัดเจน ข้อมูลมันก็เป็นเครื่องมือ เรา
เข้าไปพัฒนางานเกษตรในพื้นที่ ภาพเดิมๆ คือเรามีอะไรจากกรมส่งเสริมการเกษตรจากกระทรวงจากจังหวัดหรือ
หน่วยงานลงไป เอาไปก็แจกถูกใจคุ้นเคยก็แจกแล้วก็ไปทำกันไม่ได้ไม่รู้ นั่นคืองานเดิม **แบบใหม่แนวคิดใหม่ก็คือ**
คือทำให้เขาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เหมือนเป็นการพัฒนาเขาตั้งแต่เริ่มต้น ก็คือให้เขารู้จักคิด การรู้จัก
คิดเริ่มต้นจากการทำแผนชุมชน ชุมชนจะรู้ปัญหาของเขา ตัวที่จะสะท้อนปัญหาได้ดีก็คือข้อมูล ข้อมูลต้องเป็นข้อมูล
จริง แล้วการเก็บโดยนักส่งเสริมการเกษตรล้วนๆ กับการเก็บโดยคนในชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพราะฉะนั้นการเก็บ
ข้อมูลพอเราเก็บแล้วเราวิเคราะห์ข้อมูล มันจะเห็นปัญหา

เพราะฉะนั้นคำว่า **PAR คือการวิจัยแบบมีส่วนร่วม ปัจจุบันนี้เราพยายามสอนชาวบ้านให้รู้จัก**
ค้นหาปัญหาของตนเอง และวิเคราะห์หาวิธีการแก้ปัญหาของตัวเอง โดยมีพวกเราคอยเป็นที่เลี้ยงเขา ได้
ออกมาเป็นแผนซึ่งเราเรียกว่า แผนพัฒนาตำบล ที่นี้เราก็จะเอากระบวนการตรงนั้นมาจัดทำแผน มีข้อมูลที่
ถูกต้องเป็นเครื่องมือ ซึ่งกว่าจะได้ข้อมูลจริงต้องใช้เวลา และหลายเวทีกว่าจะได้แนวปฏิบัติ สิ่งที่เราได้คือเครื่องมือที่
เชื่อถือได้พอเรานำเข้าไปสู่เวทีชุมชนของการจัดทำแผนตำบลหมู่บ้าน เราก็จะพูดได้เต็มปากและชาวบ้านก็จะเชื่อเรา
แต่เดิมเราทำแผนพัฒนาการเกษตรแยกขนาดไหน ก็เกิดปัญหาในเรื่องของการไม่ได้รับการสนับสนุนแผน เราก็มาคิด
หาวิธีการในเวทีวิจัยของเราว่าเราจะทำอย่างไรว่าจะผนวกแผนพัฒนาการเกษตรของเรากับแผนพัฒนาตำบลของ
อบต. ซึ่งเราต้องไปรู้วิธีการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของเขา มันก็เป็นวิธีการต้องใช้กระบวนการวิจัยที่เราทำเป็น
การศึกษาเรียนรู้ ได้ผลออกมาและเข้าไปทำ ภาพมันก็จะสะท้อนออกมาว่าแผนพัฒนาการเกษตรได้รับการสนับสนุน
มากขึ้นแล้วก็สร้างความพอใจมากขึ้น เราใช้การวิจัยเข้าไปทำในงานประจำในงานส่งเสริมการเกษตรซึ่งผมคิดว่า
มันก็สามารถทำได้ทุกเรื่อง เพราะฉะนั้น **R2R คือทำโดยหน่วยงานกับงานที่ทำอยู่ แล้วหาทางพัฒนางานนั้น**
ขึ้นมาโดยใช้กระบวนการวิจัย พยายามอย่าทิ้งงานวิจัยเพราะมันคือการค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบและ
เชื่อถือได้

นายบุญรัตน์ สุขมาก

ลองสรุปที่ผมถาม 2 เรื่องปนกันทั้งเรื่องวิสาหกิจชุมชนแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลและวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พอสรุปได้ว่า ท่านเข้าไปในพื้นที่แล้วให้เขาลองตั้งเป้าหมายว่าจะไปทางไหนกัน จะปรับปรุงอะไร แล้วไปชวนเขาทำโดยใช้ข้อมูลเป็นตัวเดินเรื่อง คำว่าข้อมูลตั้งแต่ต้นจนจบข้อมูลแบบไหนที่จะทำให้เขาคิด และจากข้อมูลที่เขาคิดกันจะไปตั้งเป้าหมายอะไรดี แสดงว่าข้อมูลเป็นตัวเดินเรื่องตลอด ผมไม่พูดวิจัยสักคำถ้าพูดแบบนี้ละ ต่อมาทำให้มันเข้ารูปแบบสัณนิทัศน์ก็เรียกวิจัยก็ได้ จริงๆ แล้วเทคนิคที่เรามองว่าง่ายแต่เราจำเป็นต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพราะว่าเป็นปีเป็นปีแห่งข้อมูล ท่านอธิบดีประกาศ แต่ข้อมูลนี้ก็เหมือนกันคือจุดเริ่มต้นของการวิจัยเท่าที่ฟัง เพราะว่าเขานำเสนอข้อมูลเพื่อให้คนสามารถคิดได้ พอคิดเสร็จจะไปไหนกันต่อ

นายถาวร ชูพูล

ถ้าเราใช้กระบวนการวิจัยที่ได้รับการถ่ายทอด มีการเก็บข้อมูล มีการจดบันทึก อย่างน้อยถ้าเราจ้างงานขึ้นง่ายๆ สักชิ้นหนึ่ง ที่เราอยากทำมีการจดบันทึก ผ่านกระบวนการ แล้วก็เก็บศึกษาข้อมูลรวบรวมไว้ อย่างน้อยปีหนึ่งเราไดงานสักชิ้นหนึ่ง ไม่อย่างนั้นก็ไม่ออกกว่าปีนี้ทำอะไร

นายบุญรัตน์ สุขมาก

อยากให้มีคำถามหรือข้อคิดเห็นขึ้นมาบ้าง ?

นายสุทธิชัย สุทธิวารากิร์กษ

ผมได้ทำงานอยู่ที่อำเภอ เรื่องที่เราทำกันประจำคือเรามีการทำแผนพัฒนาตำบล ถ้าสมมุติว่า PAR ไปเอากระบวนการตรงนี้ลงมา ก็จะได้แผน แต่ว่าปฏิบัติกันพื้นที่จริงๆ ต้องเอา อบต. และกลุ่มต่างๆ ไปร่วมด้วย ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ ถ้าสิ่งที่ปฏิบัติกันไม่เป็นไปตามแผนจริงๆ มันก็ไม่เป็นไปตามนั้น ซึ่งก็เกิดจากปัจจัยหลายๆ อย่างของพวกเขาโดยตรง แต่ตอนนี้ถ้ามาคิดใหม่ ซึ่งพูดถึงเรื่องพฤติกรรมต่อเนื่องอยู่ ถ้าสมมุติว่าสำนักงานเกษตรอำเภอได้เอาตรงนี้มาจับมาทำด้วยมันก็จะเกิดประโยชน์ต่อกรมส่งเสริมการเกษตร ผม เห็นด้วย ในเรื่องของ PAR ถ้า PAR ลงไปอยู่ในอำเภอมันเป็นผลงานวิจัยของกรมส่งเสริมการเกษตร ไม่ใช่ กรมวิชาการแล้วเราจะเป็นพระเอกในเรื่องของ PAR เพราะมีคน มีงานอยู่ในมือ ทำอย่างไรจะให้มันง่ายขึ้นง่ายๆ จนกระทั่งเราไปจับตรงนี้ และมีรายงานออกมาโดยส่งไปที่กองวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการเกษตรมาสู่ กรมส่งเสริมการเกษตร ก็จะเกิดประโยชน์จริงๆ แผนตัวนั้นถ้าเราเอามาทำ PAR ผลงานเพียบ แต่ว่าตอนนี้ที่เรามุ่งไป เราจะเอาให้ง่ายที่สุด ไม่ได้เอา PAR ไปจับในแผน เพราะว่างบประมาณไม่ได้รับการสนับสนุน แต่อาจจะเป็นงานพื้นที่ อย่างที่ท่านทำ ทำอย่างไรจะขยายผล นครนายกก็ทำมาเป็นต้นแบบ ทำอย่างไรจึงจะเป็นทุกอำเภอในนครนายกและเป็นภาคเป็นเขตต่อไป ผมมองว่าศักยภาพที่ท่านทำกัน เช่นศูนย์มันไม่ใช่งานที่ลงไปพื้นที่มันเป็นงานที่ปฏิบัติอยู่ในตรงนั้น ในเรื่องของ PAR อาจจะทำได้แต่ศักยภาพคงไม่เท่าอำเภอ ผากอำเภอว่าถ้าเราเน้นหนักตรงนี้แล้วส่งไปยังพื้นที่ก็จะเกิดพลังการวิจัย

นายบุญรัตน์ สุขมาก

PAR เป็นของกรมส่งเสริมการเกษตรเราแท้ๆ ใครแย่งไปไม่ได้ เพราะลักษณะงานเราใกล้มากที่สุด แต่ทุกคนไม่ใช่ว่าต้องทำเรื่องนี้ ทำตามเนื้อหาของตัวเอง อีกเรื่องคือตัวชี้วัดผลต่างๆ ตอนนี้นั้นจะชัดขึ้นเรื่อยๆ เป้าหมายของงานชัดขึ้น เมื่อเราต้องเขียนให้ชัดเป็นเหตุเป็นผลเป้าหมายต้องชัดขึ้น ถ้าคลุมเครือก็เขียนไม่ได้ว่าจะรับผิดชอบอะไรแค่ไหน แล้วเรื่องสมรรถนะก็จะมาออกด้วยว่าท่านต้องทำอะไรเป็นบ้าง ที่นี้กรมก็ปรับเขียนพันธกิจขึ้นต้นด้วยศึกษาวิจัย อยู่ศูนย์ท่านก็ศึกษาวิจัย อบรมหรือขยาย ถ้าไม่อย่างนั้นต้องลบทิ้ง เมื่อเขียนไว้จะได้ว่าหลักๆ ท่านทำอะไร เพราะฉะนั้นอย่าหนี

